

STADSNOMADE

Van Amy Liptrot verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

De uitweer

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

AMY LIPTROT

STADSNOMADE

Vertaald door
Robbert-Jan Henkes

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5862 3

© 2022 Amy Liptrot

Published by arrangement with Canongate Books Ltd,

14 High Street, Edinburgh EH1 1TE, UK

© 2022 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,

Amsterdam en Robbert-Jan Henkes

Oorspronkelijke titel *The Instant*

Oorspronkelijke uitgever Canongate

Omslagontwerp Marry van Baar,

gebaseerd op een ontwerp van KaiandSunny

Omslagillustratie © KaiandSunny

Foto auteur © Ellen Jane Rogers

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

INHOUD

Proloog	7
Hoe door golven te zwemmen	11
Een Google Maps-tour van het hart	17
Hoog Londen	23
Bonte kraaien	29
Berlijn voor beginners	31
Digitale geesten en nomaden	39
Roofvogels	47
Verwilderde wezens van het internet	57
Vluchtig werk	73
Een duik in de Berghain	77
Verkehrsinseln	87
Het Wald	97
Verkehrsinseln (vervolg)	101
Digitale archeologie	107
Grauwe ganzen	117
Hartziek/lichtzoek	125
Apofenie	137
Epiloog	143

PROLOOG

Februari Hongermaan

Sinds kort stuurt de maan me sms'jes. Op mijn telefoon popt een bericht op met de vraag of de maan mijn locatie mag volgen en ik ga akkoord.

Ik ben naar een nieuwe stad verhuisd maar de maan achtervolgt me. Hij sms't om me te waarschuwen wanneer hij opkomt. Door de ramen van mijn flat in Kreuzberg zie ik boven de binnenplaats een tapse rechthoek van de hemel, net genoeg om op heldere nachten de passerende maan te onderscheppen.

B zegt dat mensen hier alleen komen om hun vrienden thuis te vertellen dat ze in Berlijn wonen. B zegt dat mensen die hier zijn komen wonen zich vaak een paar jaar jonger voelen, alsof ze een stukje aan hun jeugd hebben vastgeplakt.

De app gebruikt mijn locatie om me op de hoogte te houden van de stand, de richting en de afstand van de maan. Op dit moment staat de maan 618.007 kilometer af van mijn hand die de telefoon vasthoudt, dicht bij mijn hart, hier aan tafel in de smalle keuken van deze flat met hoge ramen in een ouderwets woonblok met brandnetels naast de voordeur. Ik kom net van mijn werk en ril van vermoeidheid. De maan wordt vol en staat 25,2 graden boven de horizon, bijna pal in het oosten. Hij is net na het middaguur opgekomen en zal om een uur of drie 's nachts ondergaan.

Ik laat het bad vollopen, kijk op mijn digitale sterrenkaarten en wacht op de maan. Mijn bad staat onder het raam, dat ik wijd opengooi voor de frisse lucht. Ik hoor zwerfkatten miauwen in het trappenhuis, eksters ratelen in de kale bomen en het onbestemde stadsgerommel, dat me altijd doet denken aan de wind thuis. Mijn eerste glimp van de maan is de weerspiegeling in het raam van de overburen: een bolvormige gloed in een dubbelbeglaasd venster. In de loop van de avond trekt hij voorbij als een schip in de verte. Ik blijf maar terugkomen bij het raam, in vervoering dat ik het onverschillige licht kan opvangen.

Het trappenhuis is volgekalkt met graffiti en symbolen, anarchistische, tegen gentrificatie, voor vluchtelingen. Het gebouw was vroeger een kraakpand en de appartementen hebben nog steeds gedeelde faciliteiten: wifi en de klusjesman. Ik hoor de burens van de binnenplaats, de seks en de woordenwisselingen in diverse talen, iemand die op de fluit speelt, een huilende baby. Elke eerste mei is er een groot technofeest op de binnenplaats. Het is hier elektrisch.

Het internet is een heksenketel. Om tot rust te komen bezoek ik de maan en open ik nieuwe browsertabs voor de Wikipedia-maanpagina en Google Maps voor het maanoppervlak. Bij de NASA volg ik de nieuwste maankundige ontwikkelingen. Ik kom te weten dat het hemellichaam waarschijnlijk ooit een deel van de aarde is geweest en er door een asteroïde af is gerukt. Van B, die van Schotland naar Tasmanië is verhuisd, hoor ik dat ze op het zuidelijk halfrond een andere maan hebben: daar wast en krimpt hij in omgekeerde richting. Ik kom te weten dat de maan het draaien van de aarde vertraagt. De maan klampt zich aan ons vast.

Thuis op het eiland kreeg ik van lieverlee meer aandacht voor de maan en met name de invloed op de getijden. Laagtij bij nieu-

wemaan is het moment om op het strand naar schelpdieren te graven die bij ons spoots of scheermessen worden genoemd, en na een vollemaan kun je op de vloedlijn goed gaan juttten naar aangespoeld spul, drijfhout en schatten.

Mijn Kreuzbergse straat en de paar omliggende zijn een mengeling van de verschillende historische periodes van de buurt: buurtsupers, Turkse bakkers, een garage die 'revolutiebenodigdheden' verkoopt naast een sushibar, *high-concept* koffietentjes en designerboetieks. Op de trottoirs liggen kleren in stapels te geef en er zijn plekken waar je jurken voor duizend euro kan kopen.

Mensen op het internet stellen vragen. Waar is de maan van gemaakt? Hoe kan het dat de maan overdag zichtbaar is? Kan de maan vernietigd worden?

Ik draag lange rokken en vingerloze handschoenen. Mijn nagels lak ik zoals ik altijd heb gedaan. Ik ga naar feestjes. In de Engelstalige boekwinkel lees ik voor uit de *Odyssee* terwijl twee Noren synthesizermuziek maken.

Ik ben gevluucht maar overal waar ik ga vind ik de maan. In het Tempelhofer Feld – een enorm park midden in de stad – vind ik voor mijn voeten op het wandelpad een piepklein roze plastic sikkeltje. Tijdens mijn eerste week in de stad vind ik in een boekwinkel een mooie maankalender die ik met buddies aan mijn muur plak. Twee keer in de maand, bij nieuwe- en vollemaan, wacht ik op de syzygie, het ogenblik waarop maan, aarde en zon op één lijn staan. In mijn agenda voor het komende jaar staat behalve de maancycli vrijwel niets genoteerd. Mijn toekomst is onbeschreven maar ik weet wat de maan gaat doen.

Er zullen het komende zonnekalenderjaar dertien volle manen zijn. Elke volle maan van het jaar heeft van oudsher een aparte naam. De volle maan van februari is de hongermaan, die

van maart de lentemaan of wormmaan of sapmaan. De namen komen uit verschillende culturen – inheems Amerikaans, Keltisch, Angelsaksisch – maar houden allemaal verband met de seizoenen en het agrarische jaar.

De maan is nu de binnenplaats overgestoken en bevindt zich achter de huizen, maar ik volg hem online op foto's. Ik sluit Twitter, de datingapp, de eBay-listings. Maanmozaïeken worden gemaakt door met honderden afzonderlijke telescoopfoto's een gedetailleerd beeld samen te stellen van het maanoppervlak, met kraters, bergen en ravijnen in reliëf. Ze zijn uitvergroot, monochroom en ze glimmen. Het is februari, de stad is schemerig maar ik ben als een gek op zoek naar maanlicht.

Ik ben nu vier maanden en vijf adressen in Berlijn. Ik heb over klinkers gefietst. Ik heb de batterijen van mijn apparaten in de gaten gehouden, ik heb rondgelopen in een korte broek die ik op de stoep heb gevonden. Ik heb voor Spätis-buurtsupers gezeten, sjekkies gerookt, Club-Mate gedronken, gekeken naar langslopende aantrekkelijke en merkwaardige mensen. Ik had een liefdesrelatie die twee nachten en twee middagen duurde.

In deze stad hebben mensen moeite zich ergens aan te binden, maar de maan draait zijn rondjes en de maanden verstrijken zonder genade. Ik spreek de taal niet maar ik ken *der Mond*.

Mijn liefde voor de maan is gegroeid in de jaren dat ik eenzaam was, de liefde van de maan voor mij ook. De maan, zeg ik tegen B, is mijn vriendje.

HOE DOOR GOLVEN TE ZWEMMEN

Juli
Dondermaan

Afgelopen zomer huurde ik in de kleine havenstad op het eiland een appartementje, zo dicht bij het havenhoofd dat ik op de veerpont de omroepberichten kon horen. De pont kwam twee keer per dag en met zijn hoorn sloeg hij de lome maat van de dag.

Ik had een inmiddels nutteloos Londens stratenplan aan stukken gescheurd en als behang gebruikt. Mijn douche lag vol zand en zeewier.

Als ik door de achterdeur naar buiten ging om te roken zat de klimop vol kwetterende mussen. Ik deed hier en daar wat klusjes, dacht na over een volgend seizoen bij mijn werkgevers, wachtte tot er iets ging gebeuren.

Ik had dan wel dit onderkomen, met boekenkast en breedband, maar toch stond ik vaak overspoeld door eenzaamheid in de keuken. Ik woonde al een paar jaar alleen en het vloog me aan.

Dikwijls beklom ik de heuvel om de maan te zien opgaan. Dan keek ik neer op het stadje en uit over de baai naar de andere eilanden en verder naar waar het Schotse vasteland lag en naar het westen, waar de Atlantische Oceaan zich uitstrekte.

Andere avonden bleef ik laat op en reisde in bed, dwalend over

het internet. Terwijl mijn laptop warm ronkte op mijn dekbed wandelde ik met Google Street View door de steden van de wereld.

Ik val in slaap. Ik droom dat ik een vogel ben die hoog boven het internet vliegt.

Eens per week ongeveer sprak ik af met mijn excentrieke groepje zeezwemmers. We babbelden terwijl we ons naast de auto uitkleedden, over het weer, de temperatuur en de stand van het zee-water. Daarna liepen we met z'n allen zonder al te veel aarzelen het water in.

Ik zwom ook wel alleen, vaak vanaf een strandje aan de rand van de stad. Eerst bestudeerde ik het water een tijdje argwanend voor ik mijn jeans uittrok en de koude wind op mijn benen voelde. Ik deed mijn zwemschoenen aan, en mijn zwemhandschoenen, en liet mijn kleren op een stapeltje op de kiezels liggen. Stapje voor stapje ging ik het water in. Al mijn poriën en organen en lichaamsfuncties reageerden op de ijzige onderdompeling. Als het water mijn onderste ribben bereikte vermande ik me: ik zette me af en begon snakkend naar adem aan de schoolslag.

Dat waren de beste minuten van de week. Om te wennen aan de temperatuur zwom ik evenwijdig aan de kustlijn met mijn bleke benen in het groenige water en de zee in mijn mond. Verwaagde ik me nooit en lang bleef ik ook niet. Die minuten gaf ik me over aan de zee, tot de nek ondergedompeld in de hoop dat ik niet zou zinken.

De zee was de enige plek waar ik mijn telefoon niet mee naar toe nam. De meeste avonden bracht ik scrollend door. Ik bleef hangen bij een vreemd vertaalde wikiHow-pagina over 'hoe door golven te zwemmen'.

De makkelijkste manier om een golf te laten passeren is eronder duiken.

Ik reisde naar het zuiden, door het land, logeerde bij koppels. 's Avonds hoorde ik ze door de muur heen praten en lachen. Toen ik op het eiland terugkwam had ik een pesthumeur, ik was boos, bits en ontevreden.

Ik zat seksueel omhoog en ik had hartzeer. Ik wilde huilen en deed dat ook regelmatig. Voor het eerst in mijn leven was ik me ervan bewust dat ik ouder werd. Na de dertig vlogen de jaren voorbij. Ik vond het gênant dat ik zulke doorsnee verlangens had. Ik had gehoopt dat ik meer in mijn mars had dan een vriendje willen. Maar de maan, koud en ongrijpbaar, was niet altijd voldoende.

Ik downloadde Tinder. Het algoritme van het programma, op locatie gebaseerd, toonde me ontoegankelijke mensen op olieplatforms en ver uit de kust voorbijvarende vissersboten.

Als je een uitzonderlijk grote golf ziet aankomen is de beste methode er recht op af zwemmen.

Ik werd verliefd op een vriend en na een poosje was ik dapper genoeg om het hem te vertellen. Beleefd maar beslist antwoordde hij dat hij geen belangstelling had. Onmetelijke droefenis. Ik schaamde me omdat ik zo van streek was, over iets wat niet eens gebeurd was, over niets. In mijn hoofd voerde ik veldslagen.

Ik besloot me eroverheen te zetten. Ik zou iemand anders verleiden die ik kende. Ik schoor mijn benen, deed een jurk aan en ging bij hem langs. Hij was niet thuis. Daarna had ik de fut niet meer. Het kon me niet eens ontzettend veel schelen.

Insulair gigantisme is het evolutionaire verschijnsel dat dieren die geïsoleerd op een eiland leven na enige generaties groter worden dan dieren van dezelfde soort op het vasteland. Door ge-

brek aan roofdieren ofaan rivalen kunnen ze op den duur groter worden. Het komt het meest voor bij knaagdieren. Op mijn eilanden zijn woelmuizen en gewone muizen aantoonbaar groter dan hun familieleden van het vasteland.

Als je door een golf wordt gepakt en rondgetold, ontspan! Probeer je niet te verzetten. De golf zal je na een paar seconden weer loslaten.

Ik wandelde de Black Craig op en daarvandaan langs een eenzaam stuk kustlijn naar de hoogste kliffen op het eiland. Op het kustpaadje keek ik naar de dobberende apparaten die golfenergie opnamen. Ik zwaaide naar de pont maar ik geloof niet dat er iemand terugzwaaide. Een opstekende rots in zee zag eruit als een reusachtig uitroepteken dat uit de lucht was komen vallen, een onwaarschijnlijke constructie die ieder moment, stelde ik me voor, kon instorten met mij als enige getuige. Ik moest eraan denken dat ik gisteren op de groente-en-fruitafdeling van de supermarkt met een zompige krop sla in mijn handen stond en besloot om aan het eind van de zomer het eiland voorgoed te verlaten. Maar hierboven, met het roze strandkruid en de orchideeën en de kievit en tapuiten en papegaaiduikers, wist ik het opeens niet meer zo zeker.

Ik moest eraan denken dat ik gehoord had dat op het eiland maar één huis niet vanuit een ander huis te zien is. Ik moest eraan denken dat de kleine *Primula scotica* houdt van open, zilte plekken.

Ik volgde het beekje stroomopwaarts de heuvels in naar een sauna waarvan ik gehoord had en foto's had gezien van niet zo lang geleden. De wulpen gingen massaal compleet uit hun dak. Ik vond het watervalletje en daaronder de afgedamde waterplas, maar de sauna was tot de grond toe afgebrand. Er lagen alleen nog wat zwartgeblakerde stronken. Ik koelde mijn voeten in het

water, liep naar de weg en lifte met een zeehondenbioloog terug naar de stad.

Ik had het geraamte van een goed leven maar het hart ontbrak. De laatste twee jaar liep ik het hele jaar door in dezelfde warme omhulsels. Mijn zomer- en feestjurken hingen ongedragen in de kast. Vroeger waren mijn foto's allemaal van mensen; nu waren ze van de lucht.

De vogels die ik zag waren voor mij het hoogtepunt van de dag. De ene keer een mannetjeskiekendief, een zilveren glimp vanuit de auto; de andere keer een paar grappig koerende eider-eenden in de haven.

Ik leefde halverwege tussen mijn ouders en in het middelpunt van hun onderlinge contacten. Ze waren tien jaar geleden gescheiden en gebruikten mij om dingen over de ander aan de weet te komen.

Ik probeerde me goed te voelen, te ontspannen en dankbaar te zijn voor wat ik had maar ik werd nog steeds doorwoeld door een drang naar meer. Het verlangen en geloof in mezelf dat me voortdreef frustreerde me ook. De pijn was een nevenproduct van mijn streven.

Als de golven op je inbeuken moet je naar minder diep water of weg van de kust voorbij de golven.

Op sommige dagen kwam de opgekropte eenzaamheid naar buiten in de vorm van boos commentaar – vaak gericht tegen het eiland. Op eenzame en ellendige avonden vroeg ik me af of dit het leven was waarvoor ik gestopt was met drinken.

Ik moest weg. Ik wilde een volwassen leven, restaurants, verleidelijkheid, gesprekken, kunst. Ik wilde nieuwe mensen ontmoeten, die geen oude dingen van me wisten.

Ik werd betaald en had genoeg op mijn rekening om het een paar maanden uit te zingen, dus ik besloot de zeilen te hijsen. Ik zegde de huur van mijn appartement op en even later stond ik op een mooie ochtend op de veerpont naar de overkant.

Vertrekken heb ik altijd een heerlijk gevoel gevonden, als de pont zich losmaakt van de pier en van het eiland, als de bus de Ag op draait.

Terwijl Schotland voorbijtrekt schrijf ik in mijn notitieboek, mijn dromendagboek, over mijn grote liefde van de toekomst. Ik bedenk zinnen en verklaringen die ik richt aan een fantasiebeeld zonder gezicht en zonder naam:

Ik wil slapen in alle kamers van je huis.

Ik wil een herinnering weten uit alle jaren van je leven.

Ik ga de curve van je rug op millimeterpapier uitzetten.

Ik ga de letters van je naam dagelijks uit de krant knippen.

Ik wil dat kinderen op school jouw DNA-sequentie opzeggen.

EEN GOOGLE MAPS-TOUR VAN HET HART

Augustus
Korenmaan

In een trein naar het zuiden, over het hoofdspoor aan de oostkust, draag ik werelden als bagage in mijn rugzak. In de krant die ik op het station kocht belooft de premier nieuwe bevoegdheden om terrorisme te bestrijden; worden fluiters en zomertortels toegevoegd aan de lijst met bedreigde vogelsoorten. Ik heb drie boeken bij me, die me alle drie uitnodigen voor verschillende plaatsen en ideeën – Norfolk in de jaren dertig; het onderzoek naar stromingsdynamica; de witte bladzijde – plus een berg boeken op mijn telefoon. Ik word duizelig van de strijd om mijn aandacht in de vijf uur durende treinreis, sta versteld van de mogelijkheden die ik vanaf mijn zitplaats heb. Ik kan aanhaken bij gesprekken in mijn coupé en ze weer loslaten: vier pensionado's op een dagtochtje naar York, twee ergens-in-de-twintigers die een gemeenschappelijke kennis fileren, de man naast me, die met de koptelefoon op YouTube tekenfilmpjes kijkt.

Intussen snelt Engeland met honderdvijftig kilometer per uur voorbij: heggen en opslagplaatsen, caravanparken en zonnefarms, viaducten en tunnels. Ik zie een man naast een dood dier staan. Ik zie een torenvalk op een paal. De zomer loopt ten einde en de zon schijnt helderder naarmate we zuidelijker komen.

In mijn hand heb ik mijn telefoon met daarop het ganse inter-

net: al mijn vrienden, heel Wikipedia. Het internet heeft altijd een elders in de aanbieding. Ik breng mijn dagen door met afgeleid zijn, met aandacht die nu eens door dit en dan weer door dat getrokken wordt. Ik zou er goed aan doen iets gedaan te krijgen. Welke wereld zal ik betreden?

Ik open Google Earth. Van een hoogte van elfhonderd kilometer heb ik een goddelijk overzicht en op mijn scherm draai ik met mijn vingers de aardbol als een knikker rond. Ik heb de wereld tussen duim en wijsvinger en ik trek mijn territorium naar me toe, als een parachutist die gaat landen.

Ik vind Groot-Brittannië en volg als een trekvogel de auto-wegen en rivieren naar het noorden. Ik leefde met één been op de eilanden en één been in het internet. Om de paar maanden sleepte ik mijn koffer het land door. Ditmaal vertrek ik voor een jaar of langer en op de reis naar het zuiden vindt mijn telefoon nieuwe netwerken.

Ik vertrok over zee maar met Google nader ik de eilanden door de lucht. Ik zoom in, tien kilometer voor elke centimeter, vijf kilometer. Ik reik door de lucht naar beneden. Mijn eilanden liggen in mijn handpalm: reukloos, onbeweeglijk en gedigitaliseerd, wolkeloos gefixeerd in een nooit eindigende zomer. Hier kom ik vandaan, maar wat vertrouwd was is vreemd geworden.

De foto's worden op zeldzame onbewolkte dagen genomen door commerciële satellieten of vliegtuigen en op enorme servers bewaard in South Carolina of Iowa of Ierland of Finland, zodat ze in een oogwenk opgeroepen kunnen worden om door glasvezelkabels op de oceaانبodem en via mobiele netwerken naar mij te worden gestuurd, in mijn trein die naar het zuiden ijlt.

Ik zweef boven het hoofdeiland. Op de satellietfoto's zien de meeste velden er welig groen uit, maar op sommige is het gras

net gemaaid of pas weer ingezaaid, waardoor ik weet dat de foto's begin juni zijn gemaakt, na de eerste maaigang voor het kuilvoer. Hoe laat het is kan ik opmaken uit de windturbines die als zonnewijzers dienstdoen: ze werpen lange schaduwen naar het zuidwesten, dus moet het vroeg in de ochtend zijn.

Ik verplaats me naar de boerderij op de klif waar ik ben opgegroeid. Op de foto is het vloed: een aantal vertrouwde rotsen zie ik niet boven water uitsteken. Van boven ziet een stapel kuilvoerbalen eruit als een zwart gat. Je kan de sporen van pa's trekker zien op de akkers. Het zonlicht blikkert van de daken van verroeste oude voertuigen – auto's waarin ik vroeger reed – op het veld waar de caravan staat.

Ik kijk naar de onbewoonde eilanden, dichtbij genoeg om de vormen en schaduwen van zeehonden te kunnen zien die zich op de rotsen hebben gesleept. Er zijn digitale oneffenheden. Verschillende lagen zijn op verschillende dagen gefotografeerd en ik blader heen en weer tussen 2008 en 2010, dan weer 2006, waarbij ik lagen digitale archeologie blootleg. Ik steek een veld over en plotseling ben ik twee jaar terug in de tijd. Steeds word ik gereset op een kaart die zich voortdurend vernieuwt. Het is één grote tijdreis.

Elke foto is van het verleden. Ik kijk niet naar het eiland zoals het nu is – met de gewassen van dit seizoen, de aangroei van dit jaar – maar naar het ogenblik dat de satelliet de foto's nam. Dit is de golf die werd vastgelegd om symbool te staan voor alle toekomstige golven.

Ik zoom scherp in op de treden naar de zee waar ik voor het eerst iemand heb gekust. Ik zwenk over de turquoise baai waar we ooit op een midzomernacht om twee uur 's ochtends zwommen, toen het al licht begon te worden. Mijn herinneringen zijn gedigitaliseerd, sleepbaar, zoombaar, zwenkbaar. De jongen op het strand met zijn vervaagde gezicht wordt wazig in mijn

geheugen. Hier zijn we, boven het boerenpad waar ik op mijn knieën viel, volgen we de wegen waarlangs ik reed met betraande ogen. Met een klik kan ik alle sms-berichten oproepen en mails herlezen.

Een sms'je trekt me uit de kaarten terug de trein in. B zegt dat ze me opwacht op King's Cross. Ik zoom weer uit – er is meer wereld dan alleen het eiland. De blauwe stip toont mijn huidige locatie steeds dichterbij de buurt van Londen. Het duurt niet lang of ik ben weer tussen de mensen en de hoogbouw en in de warme lucht. Ik begin mijn boeken en papieren weer op te bergen in mijn tas.

Maar met één knip van mijn vinger kan ik de Atlantische Oceaan in pingen, opgetild door een oostenwind die me voortdrijft door de weersystemen van het internet.

Dankzij Google Maps kom ik op plekken waar ik anders nooit zou komen – zonder reizen, zonder gedoe, zonder uitstoot. Google Maps heeft een miljard gebruikers. Google Maps-foto's dienen voor vakantieplanning en om herinneringen aan op te hangen.

Overal waar ik woonde heb ik landkaarten en plattegronden aan de muur geprikt, altijd van plaatsen waar ik niet was. In de stad miste ik de eilanden; in mijn laatste appartement miste ik de Londense straten. Ik mag graag op de vloer over papieren kaarten gebogen zitten, maar de mogelijkheden van digitale cartografie trekken me het meest. Mijn hoofd bruist en suist bij alles wat er technisch kan.

Met digitale kaarten kun je werkelijk bijna ergens anders zijn. Ik heb soms het gevoel dat ik zó de kaarten op mijn scherm in kan stappen. De laatste tijd gaat mijn belangstelling – dankzij Street View – weer terug naar steden en virtueel loop ik door Porto, Praag en Berlijn terwijl ik bedenk welke stad ik daarna zal aandoen.